

Отримано: 4 березня 2026 р.

Прорецензовано: 9 березня 2026 р.

Прийнято до друку: 23 березня 2026 р.

Email: shtohman@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8887-8015>

Email: piatnuchka70@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7597-1897>DOI: [http://doi.org/10.25264/2519-2558-2026-29\(97\)-146-148](http://doi.org/10.25264/2519-2558-2026-29(97)-146-148)

Штохман Л. М., П'ятничка Т. В. Сучасні тенденції іншомовної підготовки у немовних ЗВО. Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія». Острог: Вид-во НаУОА, 2026. Вип. 29(97). С. 146–148.

УДК: 372.881.1

Штохман Лілія Миколаївна,
кандидат філологічних наук, доцент,
Західноукраїнський національний університет
П'ятничка Тетяна Василівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
Західноукраїнський національний університет

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ У НЕМОВНИХ ЗВО

У статті розглядаються деякі аспекти питання розвитку мовленнєвих навичок студентів ЗВО іноземною мовою. Представлено ключові положення праць зарубіжних науковців щодо ефективного викладання іноземної мови, розглянуто певні стратегічні прийоми та особливості, а також специфіку співпраці викладача і студентів. Виявлено, що метод комунікативних завдань (TBL) акцентує переважно на досягненні реалістичних цілей і, відповідно, на використанні мовних засобів, потрібних для цього. В межах цього підходу мова розглядається як засіб виконання завдань, а не як набір ізольованих граматичних чи лексичних тем для вивчення. У практиці TBL центральна увага приділяється виконанню завдань на відміну від вивчення граматичних чи лексичних тем, а цілями є не «вивчити структуру», а «виконати завдання». Для успішного досягнення цієї мети передбачається опанування студентами певного граматичного та лексичного матеріалу, щоб комунікувати свої ідеї. Мова в такому випадку стає не метою, а засобом виконання поставленого завдання. Перевагою TBL перед традиційними методами є те, що він дозволяє студентам зосередитись на реальному спілкуванні, а аналіз самого їх мовлення провести децю пізніше. Такий спосіб навчання поміщає студентів в автентичні мовні ситуації і дозволяє їм використовувати всі свої мовленнєві ресурси, щоб впоратись із ними. Він дозволяє студентам зрозуміти, яку інформацію їм необхідно повторити, яку опанувати. Завдяки цьому вони самостійно бачать і розуміють свої потреби, що заохочує їх до відповідальності за власне навчання. TBL є хорошим рішенням для груп зі студентами різного рівня знань. Визначено, що використання TBL як додаткового разом із традиційним підходом до викладання мови є доведено ефективним.

Ключові слова: метод, іноземна мова, викладання, завдання, підхід.

Liliia Shtokhman,
PhD, associate professor,
West ukrainian national university
Tetiana Piatnychka,
PhD, associate professor,
West ukrainian national university

STRATEGIES AND TECHNIQUES FOR EFFECTIVE FOREIGN LANGUAGE TEACHING IN NON-LINGUISTIC UNIVERSITIES

The article deals with describing a practical method of teaching a foreign language, investigated in the articles of foreign teachers. In task-based learning (TBL), the central focus of the lesson is the task itself, not a grammar point or a lexical area, and the objective is not to 'learn the structure' but to 'complete the task', because as it is stated by some specialists, restricting their experience to single pieces of target language is unnatural. The language, therefore becomes an instrument of communication, whose purpose is to help complete the task successfully. The students can use any language they need to reach their objective. They decide on their own way of completing it, using the language they see fit. The advantage of TBL over more traditional methods is, as it is defined, that it allows students to focus on real communication before doing any serious language analysis. It focuses on students' needs by putting them into authentic communicative situations and allowing them to use all their language resources to deal with them. TBL makes a task the central focus of a lesson. TBL focuses primarily on the achievement of realistic objectives, and then on the language that is needed to achieve those objectives. It treats language as an instrument to complete a given objective rather than an isolated grammar point or lexical set to learn and practise. It gives plenty of opportunity for communication in authentic contexts and give the learner freedom to use the linguistic resources he/she has, and then reflect on what they learned or need to learn. The advantage of TBL over more traditional methods is, as it is defined, that it allows students to focus on real communication before doing any serious language analysis. It focuses on students' needs by putting them into authentic communicative situations and allowing them to use all their language resources to deal with them.

Keywords: method, foreign language, teaching, task, technique.

Постановка проблеми. З огляду на сучасну ситуацію у світі, коли міжнаціональний діалог набуває все більш критичної важливості, вивчення іноземних мов набуває дедалі більшої ваги у системі освіти. Вивчення іноземних мов, досконале володіння ними стало важливою складовою успіху сучасної людини. Основний напрям розв'язання проблеми поліпшення мовної підготовки студентів немовного ЗВО, майбутніх фахівців у різних галузях науки, економіки, освіти – це підвищення їх іншомовної комунікативної компетенції.

Багато викладачів обирають традиційну методику планування заняття – пояснення, практика, перевірка (ППП). Цей надійний метод дозволяє чітко організувати низку навчальних активностей і є найкращим, щоб охопити всі лексичні та

граматичні аспекти підручника чи навчальної програми. В одній із наших попередніх статей наводимо точку зору досвідченого вчителя-практика К. Білсборо (Bilsborough), британської викладачки, що хоча цей метод відмінно задовольняє потреби викладача, він навряд чи є найкращим вибором, щоб справдити очікування студента. Лексичне наповнення занять не зовсім відповідає потребам тих, хто навчається, та майже повністю диктується змістом підручника і програми, хоч часто викладачі все одно підлаштовують матеріал під потреби групи та навчального процесу (Willis, 2007)

Саме тому викладачі, розуміючи виклики сучасного світу, обирають методику, орієнтовану передусім на потреби студента. Метод комунікативних завдань (TBL) виник з комунікативної методики, коли дослідники помітили, що учні швидше засвоюють мову, якщо застосовують її для досягнення конкретних цілей, а не для виконання абстрактних вправ. У таких уроках граматики і лексики стають не окремими темами, а природними засобами спілкування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема вибору ефективного підходу при вивченні іноземних мов стає актуальною саме тепер, що знайшло своє відображення у працях як вітчизняних, так і зарубіжних вчених. (Зязюн, 2002; Межуєва, 2017; Ніколаєва, 2002) Аналіз основних досліджень демонструє, що більшість науковців зосереджується на підтвердженні ефективності TBL. Зокрема, у своїх роботах Ismail, Wang і Jamalyar доводять, що task-based instruction позитивно впливає на розвиток навичок читання, підвищує мотивацію учнів і знижує рівень навчальної тривожності. Вони також демонструють ефективність використання TBL у навчанні англійської мови студентів немовних спеціальностей, підкреслюючи його значення для розвитку професійної комунікації. [10] (Ismail, 2023) Подібні результати отримали Adzani та ін., які встановили, що застосування TBL істотно покращує говоріння учнів у порівнянні з традиційними формами навчання. (Adzani, 2024)

Також активно досліджується практичне впровадження TBL у різних освітніх контекстах. Tran Thi Thanh Mai відзначає, що TBL позитивно впливає на всі основні мовні навички та мотивацію учнів, проте водночас створює організаційні труднощі, пов'язані з плануванням занять і браком часу. (Tran Thi Thanh Mai, 2025)

Українські наукові праці загалом підтримують ці висновки, водночас адаптуючи TBL до національного освітнього контексту. У дослідженнях Н. Ничкало, Л. Лук'янової, Н. Пазюрі та Н. Муранової доведено ефективність TBL у навчанні англійської мови професійного спрямування. Автори підкреслюють, що виконання завдань, пов'язаних із реальними професійними ситуаціями, сприяє глибшому засвоєнню фахової лексики та розвитку комунікативної компетентності студентів. (Ничкало, 2020) Так, М. Воробель у своїй роботі висвітлює технологію Task-Based Learning у контексті викладання англійської мови у вищій школі, аргументує основні переваги цього підходу, зокрема підвищення мотивації студентів до активного використання мови та залучення їх до реальних комунікативних ситуацій. (Воробель, 2021) Прокопчук і Примак зазначають, що TBL сприяє розвитку не лише мовних умінь, а й міжкультурної комунікації, оскільки завдання часто базуються на автентичних текстах і ситуаціях реального спілкування. (Прокопчук, 2022) Разом із тим українські науковці звертають увагу на обмеження TBL. Зокрема, Соловійова підкреслює, що хоча task-based завдання сприяють розвитку критичного мислення та автономії учнів, їх ефективність значною мірою залежить від якості підготовки завдань і педагогічної майстерності викладача. (Соловійова, 2023)

Британські педагоги Джейн і Дейв Віліс у своїй праці 'Doing Task-Based Teaching' наголошують, що хоча на перший погляд немає недоліків у традиційній методиці планування заняття – пояснення, практика, перевірка (ППП), метод комунікативних завдань (TBL) пропонує альтернативу для педагогів. Таке заняття будується навколо виконання центрального завдання, а вивчення мовних явищ, зумовлене ефективністю роботи студентів над ним (Willis, 2007)

Із TBL студенти отримують значно різноманітніший досвід використання мови – лексики різного роду, словосполучень та патернів і мовних форм. Мовні явища виникають з потреб студентів. Обмежувати їх досвід певними мовними структурами, на переконання Річарда Фроста, видається неприродним. (Штохман, 2020) У зв'язку із цим окремої уваги заслуговує практика і прийоми впровадження методу завдань у проведенні практичних занять.

Отже, **метою** нашої статті є представити деякі особливості викладання іноземної мови з використанням методу навчальних завдань (TBL), його застосування на занятті та практичні прийоми підвищення його ефективності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дж. Віліс у своїй статті Criteria for identifying tasks for TBL досліджує, як інтегрувати метод творчих завдань у типовий підручник, щоб покращити навчальні можливості студентів та зменшити час підготовки викладача (Willis, 2009). Для цього вона розглядає саме поняття *завдання*. Це дозволяє визначити активності, які можна підлаштувати і перетворити на завдання.

Вона наголошує, що навчання в межах підходу TBL пов'язане із створенням можливостей використання мови. Іншими словами, під час виконання завдань студенти будуть не лише

- говорити, щоб практикувати нову структуру-повторювати, розігрувати діалог, ставити/відповідати на питання, використовуючи нові структури
- писати, щоб продемонструвати свої навички їх використання.

Це першочергові види діяльності з акцентом на формі, що розроблені для практичного використання мовних форм, вивчених раніше. У підході TBL також використовуються такі активності, та вони не вважаються завданнями.

Коли студенти виконують завдання, маючи в пріоритеті його значення, вони послуговуються будь-якими відомими їм мовними засобами англійської мови, щоб сказати те, що їм дійсно треба висловити чи написати у процесі досягнення мети завдання.

Вона акцентує на тому, що дуже важливим є те, чи мають студенти орієнтири щодо їх виконання. Як вона зазначає, щоб діяльність стала завданням, нам потрібно додати мету, щоб надати йому сенс і зробити результат більш конкретним, щоб студенти знали, коли вони його виконали. Розглянувши шість ознак завдань, Віліс пропонує спосіб перетворення діяльності на завдання – зосередитись на значенні, а не на формі, та додати чіткі інструкції щодо їх виконання, та щоб студенти самостійно могли визначити якість його виконання (Willis, 2009).

У статті Six types of task for TBL Віліс аналізує, як інтегрувати метод завдань до використання разом із підручником, щоб покращити навчальні можливості для студентів та зменшити час підготовки для викладача. Серед стратегічних прийомів вона пропонує дещо змінити логіку підручника і починати не з граматичного матеріалу, а працювати спершу із лексикою,

щоб пізніше могли використовувати її в інших завданнях. Якщо вони спочатку вивчають граматичний матеріал, то будуть надто перейматись питанням правильних граматичних форм, наголошує Віліс, а не змісту сказаного, що у свою чергу посилює їх невпевненість. У такому випадку викладач відіграє роль мовного радника, поки студенти працюють на своєму рівні підготовки, доповнюючи та розширюючи свій запас слів і мовних засобів. Вона радить переходити до граматичної теми після того, як лексичний матеріал розділу засвоєно, а граматичні вправи в такому випадку служать для його закріплення. Їх можна почати виконувати на занятті і залишити на домашнє завдання, як і тест на граматику за вивченою темою.

Отож, можемо підсумувати, що методика Task-based learning (TBL, або Task-Based Language Teaching) залишається однією з провідних педагогічних парадигм у галузі викладання мов та інших навчальних дисциплін. Сучасні наукові дослідження засвідчують сталий інтерес до цього підходу, що пояснюється його орієнтацією на виконання завдань, наближених до реальних комунікативних і професійних ситуацій. А завдяки використанню викладачем методу завдань на занятті основний акцент – на студентах і тому, як вони засвоюють мову (через її використання), а не на тому, як її подає викладач. Справжнє вивчення мови – це її практичне використання, а завдяки виконанню завдань студенти мають можливість взаємодіяти, використовуючи мову на практиці. Завдяки прийомам та принципам методу завдань студент отримує ще більше можливостей самостійно використовувати мову, щоб активувати вивчені раніше вокабуляр та граматичний матеріал.

Література:

1. Воробель М. І. Технологія Task-Based Learning у викладанні англійської мови у вищій школі // *Grail of Science*. – 2021. – № 4. – С. 412–416.
2. Зязюн І. А. Неперервна освіта: концептуальні засади і сучасні технології. *Творча особистість у системі неперервної освіти*. Харків. 2002 р. 203 с.
3. Межуєва І. Ю., Сельцова С. С. Концептуальні підходи до навчання англійської мови в немовному вузі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2017. №29 том 2. С. 138- 140
4. Ничкало Н. Г., Лук'янова Л. Б., Пазюра Н. В., Муранова Н. П. Застосування підходу task-based learning у навчанні англійської мови професійного спрямування // *Advanced Education*. – 2020. – № 16. – С. 36–43.
5. Ніколаєва С. Ю. Сучасні підходи до викладання іноземних мов. *Іноземні мови*. 2002. № 1. С. 19–46.
6. Прокопчук Л. І., Примак О. В. Task-Based Learning як засіб формування комунікативної компетентності студентів // *Наукові записки Київського національного економічного університету*. – 2022. – № 29. – С. 98–104.
7. Соловійова Н. М. Використання task-based learning для розвитку критичного мислення під час вивчення іноземної мови // *Modern Engineering and Innovative Technologies*. – 2023. – № 25-3. – С. 184–188.
8. Штохман Л. М. Методика TBL та PBL у практиці викладання іноземних мов у немовному ВНЗ. Молодий вчений,- №11 (87), 2020. С.407-411
9. Adzani F. N., et al. Implementing task-based learning to develop students' speaking skill // *Pulchra Lingua*. – 2024. – № 1. – P. 15–24.
10. Ismail S. M., Wang C., Jamalyar R. Impact of task-based instruction on EFL learners' reading comprehension, motivation, and anxiety // *Asian-Pacific Journal of Second and Foreign Language Education*. – 2023. – Vol. 8. – P. 1–17.
11. Tran Thi Thanh Mai. Effects of task-based language teaching on grammar acquisition // *Humanising Language Teaching*. – 2025. – Vol. 27, No. 1. – P. 1–12.
12. Willis D., Willis J. *Doing task-based teaching*. – Oxford : Oxford University Press, 2007. – 296 p.
13. Willis J. A framework for task-based learning. – Harlow : Longman, 1996. – 173 p.
14. Willis J. Criteria for identifying tasks for TBL Режим доступу: URL: <https://www.teachingenglish.org.uk/professional-development/teachers/knowning-subject/criteria-identifying-tasks-tbl> (дата звернення: 12.01.2026)
15. Willis J. Six types of task for TBL. Режим доступу: URL: <https://www.teachingenglish.org.uk/professional-development/teachers/knowning-subject/six-types-task-tbl>

References:

1. Vorobel M. I. Tekhnolohiia Task-Based Learning u vykladanni anhliiskoi movy u vyshchii shkoli – Task-Based Learning Technology in Teaching English in Higher Education // *Grail of Science*. – 2021. – № 4. – S. 412–416.
2. Ziazun I. A. Neperervna osvita: kontseptualni zasady i suchasni tekhnolohii. *Tvorcha osobystist u systemi neperervnoi osvity* (Continuing education: conceptual foundations and modern technologies. Creative personality in the system of continuing education.) Kharkiv. 2002 r. 203 s.
3. Mezhuieva I. Yu., Yeltsova S. S. Kontseptualni pidkhody do navchannia anhliiskoi movy v nemovnomu vuzi. Conceptual approaches to teaching English in a non-linguistic university). *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*. Ser.: Filolohiia (Scientific Bulletin of the International Humanitarian University Series: Philology) 2017. №29 том 2. S. 138- 140
4. Nychkalo N. H., Luk'ianova L. B., Paziura N. V., Muranova N. P. Zastosuvannia pidkhodu task-based learning u navchanni anhliiskoi movy profesiinoho spriamuvannia // *Advanced Education*. – 2020. – № 16. – S. 36–43.
5. Nikolaieva S. Yu. Suchasni pidkhody do vykladannia inozemnykh mov. (Modern approaches to teaching foreign languages.) *Inozemni movy*. (Foreign Languages). 2002. № 1. S. 19–46.
6. Prokopchuk L. I., Prymak O. V. Task-Based Learning yak zasib formuvannia komunikatyvnoi kompetentnosti studentiv (Task-Based Learning as a means of developing students' communicative competence) // *Naukovi zapysky Kyivskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu*. (Scientific Notes of Kyiv National Economic University) – 2022. – № 29. – S. 98–104.
7. Soloviova N. M. Vykorystannia task-based learning dlia rozvytku krytychnoho myslennia pid chas vyvchennia inozemnoi movy (The use of task-based learning for the development of critical thinking in foreign language learning) // *Modern Engineering and Innovative Technologies*. – 2023. – № 25-3. – S. 184–188.
8. Shtokhman L. M. Metodyka TBL ta PBL u praktytsi vykladannia inozemnykh mov u nemovnomu VNZ. (TBL and PBL methods in the practice of teaching foreign languages in non-linguistic universities). *Molodyi vchenyi* (Young Scientist), – №11 (87), 2020. S.407-411
9. Adzani F. N., et al. Implementing task-based learning to develop students' speaking skill // *Pulchra Lingua*. – 2024. – № 1. – P. 15–24.
10. Ismail S. M., Wang C., Jamalyar R. Impact of task-based instruction on EFL learners' reading comprehension, motivation, and anxiety // *Asian-Pacific Journal of Second and Foreign Language Education*. – 2023. – Vol. 8. – P. 1–17.
11. Tran Thi Thanh Mai. Effects of task-based language teaching on grammar acquisition // *Humanising Language Teaching*. – 2025. – Vol. 27, No. 1. – P. 1–12.
12. Willis D., Willis J. *Doing task-based teaching*. – Oxford : Oxford University Press, 2007. – 296 p.
13. Willis J. A framework for task-based learning. – Harlow : Longman, 1996. – 173 p.
14. Willis J. Criteria for identifying tasks for TBL Режим доступу: URL: <https://www.teachingenglish.org.uk/professional-development/teachers/knowning-subject/criteria-identifying-tasks-tbl> (дата звернення: 12.01.2026)
15. Willis J. Six types of task for TBL. Режим доступу: URL: <https://www.teachingenglish.org.uk/professional-development/teachers/knowning-subject/six-types-task-tbl>